

הקדמה ודברי פתיחה לדפי עבודה במסכת סוכה פרק ראשון

ישיבתנו, ישיבת בני עקיבא ראשל"צ, חווה ימים של בניה, יצירה והתחדשות. הישיבה שבתחילת שנה"ל הנוכחית- תשע"א - הצטרפה למרכז יב"ע, הצליחה כבר בשנתה הראשונה ליצור גל של התעניינות גוברת מבין תושבי העיר ומחוצה לה. תלמידים שבעבר הקרוב נדדו אל מוסדות מחוץ לעיר שבים ומבקשים ללמוד בישיבה. כשיבה התיכונית היחידה בראשון לציון אנו נהנים מגיבוי מלא של ראש העיר ואנשיו שתמכו ותומכים בכינון והעצמת הישיבה בעיר. בנוסף, ההתחדשות טומנת בחובה רענון פרסונאלי ותוכני. שילוב בריא ואיכותי של צוות וותיק ומנוסה עם צוות צעיר ורענן מהווה איזון ראוי בקרב הרמים. כמו כן, עסוקים אנו בבניית תוכנית "ירוקה" ההולכת ומתגבשת לקראת שנה"ל הבאה (תשע"ב) כל זאת מתוך ולצד העצמת הפן התורני ישיבתי.

כחלק מחיזוק הלימוד מובאים לפניכם דפי עבודה, על פרק ראשון של מסכת סוכה. דפים אלו, שהוצעו והוצאו בישיבתנו, יכולים לסייע לציבור המחנכים והרמים בהוראת הגמרא.

דפי עבודה אלו ניתנים לשימוש כהכנה לסוגיא או כסיכום לה.

ניתן להשתמש בהם בשמחה להגדיל תורה ולהאדירה!

הרב אריאל רוקח

ראש ישיבת בני עקיבא

ראשון לציון

דף ב': – ג.' "כולהו כרבה..." עד "ואפילו הכי לא אמרו לה דבר"

הקדמה – אחר שהציגנו את שלושת ההסברים הבסיסיים למשנה, הגמרא נושאת ונותנת בגופן של הדעות וכן מציגה דעות נוספות תוך בחינת הקשר בינן לקודמותיהן.

חלק א' – ביאורי מילים

- נמי –
- לימא –
- מאי –
- שמעת מינה תרתי –
- אזלא –
- אינהו קא יהבי –
- קמיפלגי –
- איהי –
- הכי –
- יתבה –

חלק ב' – מושגים

- מיתיבי –
- תא שמע –
- קיטוביות –

חלק ג' – שאלות

1. "כולהו כרבה..."

(א) מה כוונת הגמרא: "כולהו כרבה לא אמרי"?

(ב) מה כוונת הגמרא: "כרבי זירא נמי לא אמרי"?

(ג) מה כוונת הגמרא: "כרבא נמי לא אמרי"?

(ד) נסה להגדיר את עניינה של הגמרא מקטע הנ"ל ועד "משום קושיא דאביי".

2. "כמאן אזלא..."

- א) באר את דברי ר' יאשיה.
- ב) מה כוונת הגמרא בשאלתה: "כמאן אזלא...", ומה תשובתה לשאלה זו?
- ג) באר את דברי רב הונא.
- ד) מה כוונת הגמרא בשאלתה: "כמאן אזלא...", ומה תשובתה לשאלה זו?
- ה) באר את דברי רב חנן.
- ו) מה כוונת הגמרא בשאלתה: "כמאן אזלא...", ומה תשובתה לשאלה זו?

3. הגמרא מנסה להבין מהי מחלוקת רב הונא ורב חנן.

- א) היכן מתחיל והיכן מסתיים בירור זה בגמרא?
- ב) מהי ההווה אמינה (=מחשבה ראשונית) ומה מסקנת הגמרא בהבנת מחלוקתם?

4. "מיתיבי סוכה שהיא גבוהה..."

- א) "מיתיבי" – מהוה פתיחה ל... ?
- ב) מה למדים מהסיפור על הלני המלכה?
- ג) לאיזו דיעה קשה ממעשה זה? נמק.
- ד) כיצד מיישבים קושיא זו?

דף ג' – ג': "אמר רב שמואל בר יצחק..." עד "לא דיירי ביה אינשי"

הקדמה – אחר שהיצגנו את שלושת ההסברים הבסיסיים למשנה, הגמרא נושאת ונותנת בגופן של הדעות וכן מציגה דעות נוספות תוך בחינת הקשר בינן לקודמותיהן.

חלק א' – ביאורי מילים

- כמאן –
- פליגי –
- דלמא –
- יתיב –
- פומא דמטולתא –
- איתא –
- מיבעי ליה –
- אידך –
- תימא –
- אי –
- אית –

חלק ב' – מושגים

- איכא דאמרי –
- דאמר לך מני –
- ולא תזוז מינה –
- מתקיף לה –
- דיקא נמי –
- חסורי מיחסרא –

חלק ג' – שאלות

1. "אמר רב שמואל"

(א) מהי הכרעת רב שמואל?

(ב) מה מנסה לברר רבי אבא?

2. "אמר רב שמואל...איכא דאמרי..."

(א) למה משמש ה"איכא דאמרי"?

(ב) מהו ההבדל בין הצגת הדברים לפני ה"איכא דאמרי" לבין הצגתם לאחריו?

3. "מתקיף לה רב נחמן..."

(א) מה עניינה של התקפה (=מתקיף) בסוגיות הש"ס השונות?

(ב) היכן מסתיימת התקפתו של רב נחמן?

(ג) באר את תוכן האתקפתא.

4. "קשיין אהדדי"

(א) מה פשר ביטוי זה וכיצד מתקשר בסוגיתנו?

(ב) מהו הפתרון המוצע בגמרא לבעיה זו?

5. "ואלא קשיא 'מי שהיה' "

(א) פרק ובאר ציטוט זה.

(ב) כיצד פותרת הגמרא בעיה זו?

(ג) האם "חסורי מחסרא" מהווה חלק מהפתרון? פרט.

6. "מאן תנא להא..."

(א) באר את שאלת הגמרא.

(ב) מה הקשר בין כל אותם דברים המוזכרים בברייתא כאלה שאינם נצרכים בבית הקטן

מארבע על ארבע אמות?

(ג) מהו הפתרון המוצע לשאלת הגמרא?

דף ג' - "אמר מר פטור מן המזוזה..." עד "לא יהבינן ליה חצר"

הקדמה – סוגיא זו גולשת אל מעבר לדיון בענייני סוכה פרופר, עניינה עיסוק בהגדרת המושג "דירה".
בשיעור ננסה בעזרה, מעבר להבנת הפשט, להבין מה עניינה של סוגיא זו לכאן ובכלל נלבן במעט את

המושג – דירה!

חלק א' – ביאורי מילים

- בהו –
- לא חזי –
- משוינן ליה –
- לית –

חלק ב' – שאלות

1. "אמר מר פטור מן המזוזה ומן המעקה..."

א) מהיכן לקוח ציטוט זה?

ב) האם מקור זה הוא תנאי או אמוראי? נמק.

ג) היכן מסתיים ציטוטו של המקור?

2. "מאי טעמא וכו' " – שאלה זו מופיעה מספר פעמים בסוגיתנו. כתוב בלשונך את

השאלה ואת תשובת הגמרא. העזר בטבלה דלקמן:

שאלה	תשובה

דף ג' – ד': "היתה גבוהה מעשרים אמה ובא למעטה..."

הקדמה – אחר שעסקנו בנושאים אחרים, אנב הסוגיא הקודמת, הסוגיא הבאה מחזירה אותנו לענייני סוכה.

חלק א' – ביאורי מילים

- הוי –
- קא משמע לן –
- תנינא –
- מהו דתימא –

חלק ב' – שאלות

1. למד את הגמרא מהמ"ל: "היתה גבוהה מעשרים אמה..." עד "הרי הוא כסתם תבן ולא בטיל", כמו כן את רש"י ע"א והשלם את הטבלה הבאה:

עתיד לפנותו	אין עתיד לפנותו	סתם	בטלו	
				עפר
				תבן

2. אם מיעט את גובה הסוכה בכרים וכסתות מכריעה הגמ' כי אינו נחשב מיעוט. מדוע אם ביטל את הכרים והכסתות לכל שבעת ימי החג אינו נחשב ביטול וע"י כך יחשב מיעוט? (העזר ברש"י).

3. עיין בנספח הכולל את הפניות למקבילות בש"ס במושג "בטלה דעתו אצל כל אדם" וענה:

א) מהו לדעתך המכנה המשותף הקיים בכל תשעת מקורות אלו?
ב) האם, לדעתך, ניתן למקד אימתי אומרים כלל זה?

4. עיין באנציקלופדיה התלמודית ערך: "בטלה דעתו אצל כל אדם".

א) מהם המקרים – באופן עקרוני – בהם יחול כלל זה?
ב) היכן ביחס לכללים אלו נמצאת סוגיתנו?

5. "היתה גבוהה מעשרים אמה והוצין..." – מהו המקרה ומהו הדין?

6. "היתה גבוהה עשרה טפחים"

א) מה היתה ההווה אמינה (=חשב/רצה לומר...) ומה לדעתך ההגיון שבדבריו?
ב) כיצד מבינה הגמרא את נימוקו של דין זה?

למד את פשט הגמרא עד השורה השישית בדף ד': "אי לא לא"

נספח לדפים ג-ד

1. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לה עמוד ב
שמוחי לא משמח. אי הכי נבריק עליה שלש ברכות! לא קבעי אינשי סעודתייהו עלויה. אמר ליה
רב נחמן בר יצחק לרבא: אי קבע עלויה סעודתיה מאי? אמר ליה: לכשיבא אליהו ויאמר אי הויה
קביעותא, השתא מיהא בטלה דעתו אצל כל אדם.

2. תלמוד בבלי מסכת שבת דף צא עמוד א
כל שהוא תנן! - מהו דתימא: כל שהוא - לאפוקי מגרוגרת, ולעולם עד דאיכא כזית - קא משמע
לן. מתקיף לה רב יצחק בריה דרב יהודה: אלא מעתה, חישב להוציא כל ביתו - הכי נמי דלא
מיחייב עד דמפיק לכוליה? התם - בטלה דעתו אצל כל אדם.

3. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמד עמוד ב
קוצים בכרם, רבי אליעזר אומר: קדש, וחכמים אומרים: אינו מקדש אלא דבר שכמוהו מקיימין.
ואמר רבי חנינא: מאי טעמא דרבי אליעזר - שכן בערביא מקיימין קוצי שדות לגמליהם. מידי
איריא; דערביא - אתרא, הכא - בטלה דעתו אצל כל אדם! - אלא, היינו טעמא כדרב
חסדא; דאמר רב חסדא: תרדין שסחטן ונתנן במקוה - פוסלין את המקוה בשינוי מראה. והא לאו
בני סחיטה נינהו! אלא מאי אית לך למימר - כיון דאחשבינהו הוה להו משקה, הכא נמי,

4. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף כח עמוד א
יהודה אמר רב: כשות וחזיז מערבין בהן, ומברכין עליהן בורא פרי האדמה! - לא קשיא; הא -
מקמי דאתא רב לבבל, הא - לבתר דאתא רב לבבל. ובבל הויה רובא דעלמא? והתניא: הפול
והשעורה והתילתן שזרען לירק - בטלה דעתו אצל כל אדם, לפיכך: זרען חייב וירקן פטור.
השחליים והגרגיר שזרען לירק - מתעשרין ירק וזרע, זרען לזרע - מתעשרין זרע וירק. כי קאמר
רב - [עמוד ב] בדגנונייתא. זרע גרגיר למאי חזי? - אמר רבי יוחנן: שכן ראשונים שלא היה להן

5. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ל עמוד ב
סומכוס היא, דאמר: מאי דחזי ליה בעינן. לימא פליגא אדרבי שמעון בן אלעזר; דתניא, רבי שמעון
בן אלעזר אומר: מערבין לחולה ולזקן כדי מזונן, ולרעבתן בסעודה בינונית של כל אדם! -
תרגומא אחולה וזקן, אבל רעבתן - בטלה דעתו אצל כל אדם.

6. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף ד עמוד א
היתה גבוהה מעשרים אמה ובא למעטה בכרים וכסתות לא הוי מיעוט, [עמוד א] ואף על גב
דבטלינהו [לכולהו], משום דבטלה דעתו אצל כל אדם. תבן ובטלו - הוי מיעוט, וכל שכן
עפר ובטלו. תבן ואין עתיד לפנותו ועפר סתם - מחלוקת רבי יוסי ורבנן, דתנן: בית שמילאהו תבן
או צרורות וביטלו - מבוטל. ביטלו - אין, לא ביטלו - לא. ותני עלה רבי יוסי אומר: תבן ואין עתיד
לפנותו - הרי הוא כעפר סתם, ובטל. עפר ועתיד לפנותו - הרי הוא כסתם תבן, ולא בטיל.

7. תלמוד בבלי מסכת נזיר דף לו עמוד ב

מאי כזית? דאיכא כזית בכדי אכילת פרס. ואכילת פרס דאורייתא היא? א"ל: אין. אי הכי, אמאי פליגי רבנן עליה דרבי אלעזר בכותח הבבלי? א"ל: הנח לכותח הבבלי, דליכא כזית בכדי אכילת פרס, אי דקא שריף ליה מישרף - בטלה דעתו אצל כל אדם, אי מישר קא שטר - לא משכחת כזית בכדי אכילת פרס. איתיביה: שתי מדוכות אחת של תרומה ואחת של חולין, ולפניו שתי קדירות אחת של תרומה ואחת של חולין, ונפלו אלו לתוך אלו - שתיהן מותרות,

8. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף ע עמוד א

ליה טבלא מינה? אמרי ליה רבנן לאביי: אם כן, מצינו תרומה במחובר לקרקע, ותנן: לא מצינו תרומה במחובר לקרקע! אמר ליה: כי תניא ההיא - לענין איחיובי מיתה וחומש, דאי תליש ואכיל תלוש הוא, ואי גחין ואכיל בטלה דעתו אצל כל אדם. ומאי שנא מדכתב אפינקסא דאילפא: ביצי נבלת העוף הטהור מקצתן בחוץ ומקצתן בפנים, מבפנים - מטמאין בגדים אבית הבליעה, מבחוץ - אין מטמאין בגדים אבית הבליעה? תלוש עבידי אינשי דאכלי הכי, במחובר

9. תלמוד בבלי מסכת כריתות דף כא עמוד ב

הכשר! א"ל: ה"מ באוכלין דעלמא דלית בו פחות מכזית נבלה, אבל הכא דאיכא בגויה פחות מכזית נבילה, כיון דאילו מצרף ליה כזית לא בעי הכשר, [עמוד ב] לאפוקי מת אף על גב דממליא ליה לא מטמא טומאת אוכלין, משום דבטלה דעתו אצל כל אדם. רב חנניא אמר: אפילו תימא דהוי כזית, הכא במאי עסקינן - כגון שחיפהו בבצק. א"ה, הכשר נמי ניבעי! ה"מ באוכלין אחרוני, דלא מטמו לא במגע ולא במשא, אבל הכא נהי דלא מטמא במגע דקמחפי בבצק, במשא

אנציקלופדיה תלמודית כרך ג, בטלה דעתו אצל כל אדם [עמוד צד טור 2]

בטלה דעתו אצל כל אדם. אין מחשבתו או מעשיו של אדם קובעים או מבטלים חשיבות לדבר ידוע, כשהם סותרים למחשבה או מעשה של רוב העולם.

כלל זה נאמר בשני אופנים: כשאנו דנים על [עמוד צה טור 1] חשיבותה של פעולה ידועה, וכשדנים על חשיבותו של חפץ ידוע.

בחשיבות פעולה. ביטול דעת היחיד בנוגע לחשיבות פעולה ידועה מצינו באכילה ובמלאכה.

באכילה - אין מברכים אחר היין שלש ברכות 1, אף על פי שהוא סועד את הלב, לפי שאין דרך בני אדם לקבוע סעודתם עליו, ואפילו שאם מי שהוא קבע סעודתו עליו, בטלה דעתו אצל כל אדם ואין זו קביעות 2. וכן האוכל מין מאפה מחמשת מיני דגן, שמברכים אחריו ברכה-זמעיין-זשלש*, ואם קבע סעודתו עליו מברך שלש ברכות של ברכת-זהמזון*, אין הדבר תלוי בקביעת סעודתו של האוכל, אלא בשעור שאחרים קובעים סעודתם עליו, ואם שינה בטלה דעתו

אצל כל אדם³ . וכן האוכל שמן של מעשר-שני* מחוץ לירושלים, עובר עליו בשעור כזית* , ולא ברביעית* כמשקה, שהשמן עומד לאכילה עם דבר מאכל, והשותה אותה בדרך שתייה בטלה דעתו אצל כל אדם⁴ . וכן האוכל דבר איסור שהוא מחובר לקרקע על ידי שהוא מתכופף לקרקע ואוכל משם, פטור, שאין זו דרך אכילה⁵ , ואף על פי שאדם זה אכל כן, בטלה דעתו אצל כל אדם⁶ . במקום אחר מצינו מחלוקת בדבר: כותח הבבלי, שיש בו כזית חמץ בכדי אכילת-זפרס* , אבל אין דרך לאכלו כמו שהוא בעין אלא לטבל בו, וכשאוכלו על ידי טבול שוהה באכילת כזית חמץ שבתוכו יותר מכדי אכילת פרס⁷ , והוא אכלו בעין בלי טיבול, ר' אליעזר מחייב מלקות, וחכמים פוטרים, לפי שבטלה דעתו אצל כל אדם, ואין זו דרך אכילה⁸ . יש מהראשונים החולקים וסוברים שאף חכמים מודים שהאוכלו בעין חייב, ולא אמרו כאן בטלה דעתו אצל כל אדם אלא במובן זה שהדבר אינו רגיל ולכן לא דברו חכמים על מקרה זה⁹ . כיוצא בדבר נחלקו ראשונים בחמץ שנפסל קודם זמן איסורו מאכילת כלב, שיש אומרים שאף על פי שאין צריך לבערו¹⁰ , מכל מקום אסור לאכלו, ואין אומרים בטלה דעתו אצל כל אדם, שכיון שהוא אכלו הרי החשיבו¹¹ , ויש אומרים שמותר [עמוד צה טור 2] גם באכילה¹² , וכתבו אחרונים שאפילו להאוסרים אינו אלא מדרבנן¹³ .

במלאכה - המוציא משא על ראשו בשבת מרשות לרשות פטור, לפי שאין דרך הוצאה בכך¹⁴ , ואפילו אם בעיר אחת נוהגים להוציא כדי יין ומים על ראשיהם ואחד מבני אותה העיר הוציא כן בשבת פטור, שבטלה דעתם אצל כל אדם¹⁵ . וכן לענין חיוב: המוציא חפצים מן הבית, אף על פי שהיה בדעתו להוציא כל מה שיש בבית, חייב אף על מקצת שהוציא, ואין אומרים שבעינינו לא נחשבת ההוצאה עד שיוציא את הכל, שבטלה דעתו אצל כל אדם¹⁶ . אבל המוציא חטה אחת לזריעה, אף על פי שאין דרך בני אדם להוציא חטה אחת, חייב, ואין אומרים בטלה דעתו אצל כל אדם, לפי שיש כמה בני אדם שחשובה להם חטה אחת לזריעה¹⁷ . ויש מהראשונים שכתב הטעם, שביטול דעתו מועיל לקיים את החשיבות של רוב בני אדם, ולכן אם חשב להוציא את כל ביתו, אף שבעינינו בפחות מזה אין חשיבות, בטלה דעתו, אבל כשהוא מחשיב איזה דבר שאין לו חשיבות, אין אומרים בטלה דעתו, אלא שהוא שהחשיבו חייב¹⁸ . ובטווייה: הטווה צמר מעל גבי הבהמה בשבת, פטור, שאין דרך טווייה בכך¹⁹ , ואפילו אומנים שיש להם חכמה יתרה לטוות מעל גבי בהמה, כדרך שעשו במלאכת המשכן, פטורים, שבטלה דעתם אצל כל אדם²⁰ .

בחשיבות חפץ. ביטול דעת בנוגע לחשיבותו של חפץ ידוע, מצינו כשדעתו של האדם באה במחשבה בלבד, בלי מעשה, וכשהיא באה במחשבה עם מעשה.

במחשבה - שמן שקרש אינו לא אוכל* ולא משקה* , ואינו מטמא טומאת-זאוכלין* או טומאת-זמשקין* . חשב עליו כשהוא קרוש, בין לאוכלין ובין למשקין, בטלה דעתו²¹ . הדם שקרש, שחשב עליו למשקה, בטלה דעתו²² . וכן חלב (בקמץ²²) שקרש, שחשב עליו למשקה, בטלה דעתו²³ . וכן דבש תמרים²⁴ . שאר מי-זפירות* , שחשב עליהם בין [עמוד צו טור 1] לאוכלין ובין למשקין, בטלה דעתו²⁵ . כיוצא בו אמרו שפחות מכזית מן המת, אינו מטמא טומאת מת* , שצירפו לכפחות מכביצה אוכלין והשלים לכביצה, אינו מטמא טומאת אוכלין, אפילו אם חשב עליו לאכילה, שבטלה דעתו אצל כל אדם, ואינו נקרא אוכל²⁶ . אף בטומאת

כלים כשהדבר תלוי ביחודו ודעתו של האדם להשתמש בכלי זה, אם דעתו סותרת לרוב בני אדם, בטלה דעתו אצל כל אדם, כמו סנדל שנפסקו שתי אזניו, שאינו ראוי עוד לנועלו ואינו מטמא טומאת מדרס*, אפילו כשהוא מייחדו לנועלו בטלה דעתו אצל כל אדם²⁷. וכן מטלית פחותה משלשה על שלשה טפחים, שאין דרך עשיר לייחדה לבגד, אינה מטמאה טומאת מדרס בעשיר, אפילו כשייחדה, שבטלה דעתו אצל כל אדם²⁸, וכן פחותה מבת שלש אצבעות על שלש אצבעות אף לעניים²⁹. וכן כלי חרס שהיה מחזיק יותר מלוג, ונשבר, ולא נשאר בו אלא כדי להחזיק שמן לסיכת קטן, אינו כלי ואינו מקבל טומאה, ואפילו אם ייחדו לכך בטלה דעתו אצל כל אדם, שאין דרך לייחד שברים הבאים מכלי גדול לצורך סיכת קטן³⁰. וכן חפץ שדרך בני אדם להתיימשק ממנו, כגון שנפל לידי הארי והדוב או לזוטו של ים, ובעליו עומד וצווח שאינו מתיימשק בטלה דעתו אצל כל אדם³¹. וכן כסף שדרך בני אדם למחול, כגון אונאה פחותה משתות במקח וממכר, אפילו שהמתאנה אומר שאינו מחול, בטלה דעתו³². וכן להיפך כשמבטל בדעתו את חשיבותו של דבר נגד דעת רוב בני אדם, בטלה דעתו והחשיבות קיימת, כמו דם הנדה, שדרך בני אדם לבטלו רק על ידי העברת סממנים ידועים שמאז אינו מקפיד עליו אפילו לא עבר, והוא ביטלו בלבד בלי העברת סממנים, אינו מועיל, שבטלה דעתו אצל כל אדם³³. בקפידא על דבר הנדבק לגוף לענין חציצה* בטבילה, נחלקו הפוסקים: יש סוברים שהולכים אחר רוב העולם, בין להקל ובין להחמיר, ואם רובם מקפידים, אפילו שהוא אינו מקפיד, [עמוד צו טור 2] חוצץ, וכן כשרובם אינם מקפידים והוא מקפיד אינו חוצץ, שלעולם בטלה דעתו אצל כל אדם³⁴, ויש סוברים שלהחמיר בלבד בטלה דעתו, אבל אם רובם אינם מקפידים והוא מקפיד, חוצץ, שמה בכך שבטלה דעתו אצל שאר אנשים, אבל לגבי עצמו לא בטלה להקל³⁵. כיוצא בדבר חילקו אחרונים באיסור אכילת דברים מאוסים³⁶, שאם אצל כל העולם הדבר מאוס ואצלו אינו מאוס בטלה דעתו אצל כל אדם, אבל להיפך אם אצל כל העולם אינו מאוס ואצלו מאוס, אסור לאכלו³⁷. אף בחשיבות מצבו של אדם, כגון שיחרור מעבדות, שלכל אדם נחשב השיחרור לזכות, והעבד אומר שאינו רוצה להשתחרר, "א שבטלה דעתו אצל כל אדם וזכות היא לו³⁸.

במעשה - באוכל: פירות שאינם עומדים לסחיטה, שמוותר לסוחטם בשבת³⁹, אפילו אם יש אדם שרגיל לסחטם בחול, אין הפירות נקראים על ידי כך עומדים לסחיטה שייאסרו לסחטם בשבת, שבטלה דעתו אצל כל אדם⁴⁰. ואף על פי שלכל העולם אם היו להם הרבה פירות מאותו המין היו גם הם רגילים לסחטם, מכל מקום כיון שעכשיו רק אדם אחד רגיל לסחטו, בטלה דעתו⁴¹. וכן רעבתן, שרגיל לאכול בסעודה אחת יותר מהרגיל, מכל מקום משערים לו בערוב* בסעודה בינונית של כל אדם⁴², לפי שבטלה דעתו אצל כל אדם⁴³. ובכלים: סוכה שהיא גבוהה יותר מעשרים אמה⁴⁴, ובא למעט את הגובה בכרים ובכסתות שנותן בקרקעיתה, אינו מיעוט, שסופו ליטלם משם, ואף אם הוא ביטלם להסוכה לכל שבעה, בטלה דעתו אצל כל אדם ואין ביטולו ביטול⁴⁵. וכן לענין טומאה: בד ועור ושק אינם מצטרפים לשעור כדי קבלת טומאה, לפי שאינם ראויים להתחבר יחד, והמחברם בטלה דעתו⁴⁶. ובבית: עד עשרים אמה אדם עושה דירתו דירת עראי, למעלה מעשרים אמה אין אדם עושה דירתו דירת עראי אלא דירת קבע, ולרבה זהו הטעם בסוכה שהיא גבוהה מעשרים אמה [עמוד צז טור 1] שהיא פסולה⁴⁷, ואף על פי שאדם זה עשה אותה שהיא למעלה מעשרים אמה לדירת עראי, בטלה דעתו אצל כל אדם⁴⁸. ובממון:

אשה בפחות משה פרוטה לא מקנה את עצמה לקדושין⁴⁹ , ואפילו אם היא רוצה להתקדש בפחות מפרוטה בטלה דעתה אצל כל אדם⁵⁰ .

בני מקום אחד שנהנו שלא כשאר המקומות, ושינוי מנהגם בא מחמת שינוי התנאים, באופן שאילו היו תנאים אלה בשאר המקומות אף הם היו נוהגים כך, נחלקו בדבר תנאים: ר' אליעזר סובר שאין אומרים בטלה דעתם אצל כל אדם, ולכן המקיים קוצים בכרם, אף על פי שאין דרך כל המקומות לזרוע קוצים, נאסר הכרם⁵¹ , שכן בערביא מקיימים קוצים לגמליהם, וכל העולם אילו היו להם הרבה גמלים אף הם היו מקיימים קוצים, וחכמים סוברים שבערב בלבד אסורים, ובשאר מקומות בטלה דעתם⁵² . ודוקא באדם אחד בלבד שרגיל לעשות שלא ככל אדם, בטלה דעתו אפילו במקרה שאילו היו אצל אנשים אחרים התנאים שלו היו גם הם נוהגים כמותו, כמו באדם שרגיל לסחוט פירות כאלה שכל אדם אינם סוחטים אותם, שאף על פי שאילו היו לאנשים אחרים הרבה פירות כמו לאותו אדם היו גם הם סוחטים, מכל מקום בטלה דעתו ואין פירות אלו חשובים כעומדים לסחיטה ומותר לסוחטם בשבת⁵³ . אם שינוי המנהג של אנשי מקום אחד בא לא מחמת שינוי התנאים, בטלה דעתם אצל כל אדם אפילו לגבי עצמם, כמו אנשי מקום ידוע שרגילים לישא משא בחול על ראשיהם, שמכל מקום אם הוציאו כן בשבת פטורים, שאין דרך הוצאה בכך ובטלה דעתם⁵⁴ .

מי שטבעו שונה מפני שהוא אסטניס* , וכל האסטניסים כך הם, אין אומרים בו בטלה דעתו⁵⁵

דף ד': – ה': "ושאינה גבוהה עשרה...אפי רברבא ואפי זוטרא"

הקדמה – סוגיא זו מתחילה בחיפוש אחר המקור לדין גובהה המינמלי של סוכה – עשרה מפחים – אגב חיפוש זה ישנו דיון מענין אודות מיקום השכינה וחלק מכלי המקדש.

חלק א' – ביאורי מילים

- מנלן –
- נקט –
- נילף –
- הניחא למאן דאמר –
- אי הכי –
- אימא –
- אפי –
- נמי –
- הכא –

חלק – ב' שאלות

1. מהו המקור הראשון ממנו רוצה הגמרא ללמוד דין עשרה טפחים?

2. "ותניא ר' יוסי מעולם לא ירדה שכינה..."

(א) מהו מקור זה?

(ב) עיין ברש"י בד"ה הנ"ל, כיצד דברי ר' יוסי מהווים ראיה לדין עשרה טפחים שבסוכה?

3. "...מדת קומתה לא נתנה..."

(א) של מי / מה ?

(ב) למה הכוונה ב"קומתה"?

4. פרט את נסיונות הלימוד השונים למידת קומתה.

5. אלו לימודים נידחים ומה מתקבל בסופו של דבר?

6. באר את הביטוי "תפשת מרובה לא תפשת, תפשת מועט תפשת".

דף ה': "וממאי דחללה עשרה בר מסככה..למעלה מעשרה"

הקדמה – קמע הגמרא שלפנינו עוסק בשאלה מנין לנו שגובה חללה של הסוכה המינימלית (=עשרה טפחים) אינו כולל את הסכך. כדי להבין קמע זה עבוד לפי הסדר הבא:

1. תרגם את המילים המופיעות להלן בחלק א'.
2. ענה על השאלות שלב אחר שלב. שים לב השאלות מתייחסות ומצטטות את הגמרא באופן מוגדר ומדויק.
3. בהצלחה!

חלק א' – ביאורי מילים

- ממאי –
- בר –
- אימא –
- בהדי –
- נמי –
- הוי –
- שיתין –

חלק ב' – שאלות

1. "וממאי דחללה...אימא בהדי סככה" – באר את שאלת הגמרא.

2. תשובת הגמרא מתחילה במילים "אלא מבית עולמים גמר..." ולמעשה מסתיימת בסוף הקטע שלנו (= "למעלה למעלה"). על מנת להבין את תשובת הגמרא ננתח ת התשובה על פי שלבים:

(א) "אלא מבית עולמים גמר" – זוהי תשובתה העקרונית של הגמרא בטרם נכנסת הגמרא לעיון בפס'. מהי התשובה?

(ב) הגמרא עורכת השוואה בין ביהמ"ק הראשון, שנבנה ע"י שלמה, לבין המשכן. מהן המידות של ביהמ"ק הראשון:

- אורך - _____.

- רוחב - _____.

- קומה - _____.

- כרוב - _____.

(ג) עיין בתחילת דברי רש"י בד"ה: "בשליש הבית היו עומדין" – על מה עמדו כרובים שעשה שלמה?

3. "משכן נמי כרובים בשליש הבית הן עומדין" – מהי ההנחה העקרונית ביחס לגובה הכרובים במשכן?

4. "משכן כמה הוי...אורך הקרש" – מהו גובהו של המשכן? (על מנת להקל עליך: אמה = 6 טפחים)

5. העתק את המשפט: "שיתין פושכי...עד" "פשו להו עשרה".

(א) נקד ופסק משפט זה.

(ב) מהי מסקנת משפט זה?

דף ה': "ממאי דגדפינהו...הלכה למשה מסיני"

הקדמה – סוגיתנו מהווה המשך ישיר לנלמד לפני כן. הגמרא מניחה כי הסכך אינו נחשב לחלק מגובה המינמלי של סוכה. "הנחה" זו מבקשת הגמרא לברר בשורות הבאות.

חלק א' – ביאורי מילים

- דלמא –
- רישייהו –
- קיימי –
- תמניא –
- פלגא –
- פשו להו –

חלק ב' – שאלות

1. "ממאי דגדפינהו עילוי רישייהו קיימי דלמא להדי רישייהו קיימי"

- (א) כנזכר לעיל, בהקדמתנו, הגמרא קובעת כי עשרה טפחים בחלל הסוכה אינם כוללים את הסכך. כיון שהגמרא מטילה דופי בהנחה זו הרי שמנסה להבין אחרת את מציאות הכרובים. – מהי האפשרות המוצעת באשר למיקום כנפי הכרובים?
(ב) מהו ההסבר המתקבל, למעשה, באשר למציאות כנפי הכרובים?

2. "אמר רב אחא בר יעקב וכו' " – כיצד דוחה רב אחא את האפשרות המוצעת?

3. בעקבות דחיית רב אחא עולה נסיון קטן לומר כי כנפי הכרובים היו גבוהים מאוד.
(א) נניח שכן. מה זה משנה לעניינינו?
(ב) כיצד דוחה הגמרא הווה אמינה זו?

4. כוונתו של המהלך הזה שהחל בדף ד', הטוען כי מקור לימוד מידת הסוכה מארון, כפורת וכרובים מתאים רק לדעת ר' מאיר.
(א) למה?
(ב) למי אינו מתאים ולמה?

5. לפי הדעה החולקת מוצע בגמרא לומר – כהווה אמינה – כי גובה הסוכה יהיה אחד עשרה וחצי טפחים.

- (א) למה דווקא גובה זה? (במילים אחרות – איך הגיעו לשיעור זה דווקא?)
(ב) אחר שהדעה החולקת על ר' מאיר, אינה מסתדרת עם הלימוד מארון וכפורת, מנין, אם כן, לומדת שיטה זו, כי אכן גובהה המינמלי של סוכה = עשרה טפחים.

דף ה': – ו': "שיעורין, חציצין ומחיצין...לגוד ולבוד ודופן עקומה"

הקדמה – בסוף הנושא הקודם היסקנו – בעקבות ההבנה כי ר' יהודה לומד שארון וכפורת = עשרה טפחים, "הלכה למשה מסיני" – כי "שיעורין, חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני". בסוגיא הבאה תבקש הגמרא להחייב שלושת לימודים אלו.

חלק א' – ביאורי מילים

- סלקא דעתך –
- איכא –
- הני –
- אלמא –
- מאי ניהו –

חלק ב' – שאלות

1. "שיעורין, חציצין ומחיצין..." – בתור התחלה על מנת להבין כל מושג על בריו עיין ברש"י בשלושת ד"ה הנ"ל וסכם את דבריו.

2. "שיעורין דאורייתא נינהו"

- (א) איזה סימן פיסוק היית מסמן אחר ציטוט הנ"ל? נמק.
- (ב) הפסוק המובא בגמרא נדרש לכך שכל מילה בו מלמדת על שיעור מסוים, ערוך טבלה המציגה את הציטוט בפס' ואת הלימוד המקביל לו (אין צורך ללבן ולהבהיר את ה"לימוד" אלא רק לצטט).
- (ג) נסה לסכם את דין – 'חטה לבית המנוגע'. העזר ברש"י.

3. "שעורה – דתנן עצם כשעורה..."

- (א) מה דינה של עצם כשעורה?
- (ב) מתי "מת" כן מטמא באוהל?

4. "גפן..." – עיין במשנה תורה לרמב"ם הלכות נזירות פרק ה' הלכה ב', וכתוב את פירוש גמרא זו.

5. "רמון דתן, כל כלי בעלי בתים..."

- (א) עיין במשנה מסכת כלים, פרק יז' משנה א', ובאר עפ"י הרב קהתי משפט הנ"ל.
(ב) עיין ברש"י ד"ה "כרמון". מהו ההבדל בין "בעל הבית" לבין "כלי אומן"?

6. "ארץ זית שמן... שרוב שיעוריה כזיתים"

- (א) צטט משפט זה במלואו ופסקו.
(ב) בתוך משפט זה ישנה תמיהה של הגמרא ומענה לתמיהה. מהי התמיהה ומה המענה?

7. "אלמא דאוריתא נינהו"

- (א) משפט זה מהווה סיכום השאלה שהחלה בסוף העמוד הקודם. מהי בדיוק השאלה?
(ב) מהי תשובת הגמרא לשאלה זו?

8. "חציצין דאוריתא נינהו" – ר' חייא בר אשי טען – בעמוד הקודם – כי חציצין נאמרו 'הלכה למשה מסיני', ואילו כאן מוכיחה הגמרא כי הדבר נאמר מפורשות בפסוק ולא כ'הלכה משה מסיני'.

- (א) מהיכן מוכיחה הגמרא טענתה, כי הדבר מופיע מפורשות בתורה?
(ב) "כי אתאי הלכתא" – הגמרא מנסה ליישב כי 'הלכה למשה מסיני' נאמרה בענייני חציצה לגבי _____ (השלם).
(ג) הגמרא דוחה נסיון ישוב זה וטוענת כי גם הוא נאמר מפורשות בתורה. היכן נאמר בתורה?
(ד) "כי אתאי הלכתא לכדרבי יצחק..." – הגמרא מנסה ליישב מכיוון אחר, מדברי ר' יצחק. מהם דבריו וכיצד מיישב את סוגיתנו?

9. "הניחא לר' יהודה..."

- (א) דברי ר' חייא בר אשי מסתדרים לר' יהודה כיון ש...?
(ב) כיצד יתיישבו דברי ר' חייא בר אשי עם דעת ר' מאיר?

דף ו': ז' - "ושאין לה שלוש דפנות...נמי צורת הפתח"

הקדמה – סוגיתנו מוליכה אותנו עדי הדין השלישי המופיע במשנה שבירושלמי מסכתנו. על מנת להבינה ראוי להקדים ולבאר שלושה מושגים:

1. "אם למסורת" – האופן בו הפסוק כתוב הוא הקובע, ולא הדרך / האופן שבה הוא נקרא.
2. "אם למקרא" – האופן בו הפסוק נקרא הוא הקובע, ולא האופן בו נכתב.
3. "דורשין תחילות" – למידה מהמילה הראשונה בנושא לגופו של ענין.
לימוד משמעותי!!!

חלק א' – ביאורי מילים

- במאי קמיפלגי –
- פשו להו –
- אתאי –
- אוקמתה –
- אי בעית אימא –
- הכא –
- התם –
- איכא –
- ליכא –

חלק ב' – שאלות

1. למד בקריאה מהירה את הסוגיא.
(א) למעשה ישנם שני נושאים מרכזיים בסוגיא, נסה למקדם.
(ב) היכן, לדעתך, עוברת הגמרא לדון בנושא השני?

2. הנושא הראשון מ – "תנו רבנן..." עד סוף הפסוק: "וסוכה תהיה לצל יומם..."
(א) סכם בלשונך את דעות התנאים שבבריתא:

רבנן - _____
ר' שמעון - _____

- (ב) כמה אופציות להסבר מחלוקת רבנן ור' שמעון עלולות בסוגיא?

3. הנושא השני מהמ"ל: "ואותו טפח היכן מעמידו?" עד סוף הסוגיא.

(א) הסבר את שאלת הפתיחה לנושא זה?

(ב) האמוראים עונים מספר תשובות. הסבר כל אחת מהתשובות השונות והשלם מי

אמרו:

• "_____ כנגד היוצא" -

• "_____ עושה לו טפח שוחק ומעמידו בפחות משלטשה טפחים סמוך לדופן"

4. "אמר רב יהודה סוכה העשויה כמבוי..."

(א) למד קטע זה ובנוסף מספר שורות קדימה. בקטע זה הגמרא שואלת אודות ההבדל

שבין דברי ריב"ל. – מהו ההבדל?

(ב) מדוע קיים הבדל זה בדברי ריב"ל?

5. "אמר רבא ואינה ניתרת אלא..."

(א) למה מתייחסים דברי רבא?

(ב) מהן שלושת הלישנות של רבא? כיצד ניתן להבחין בהן בגמרא?

(ג) סכם את סיפורו של רב אשי.

דף ז.ז' – ז': "שתים כהלכתן"

הקדמה – המיוחד שבסוגיתנו, כבר בראשה, כאשר בניגוד לקודמותיה הפותחות בציטוט מתוך המשנה הרי שזו פותחת בציטוט מתוך הבריתא המופיעה בדף ו'.
נושאה המרכזי – היחס שבין מחיצות (=דפנות) המכשירות את הסוכה לבין מספר הדפנות המתירות מלטול בשבת.

חלק א' – ביאורי מילים

- מגו –
- אי הכי –
- בעיא –
- מקילתא לחמירתא –
- אמרינן –
- איכא –
- ליכא –
- אימא –

שאלות ב' – שאלות מנחות

1. "אמר רבא וכן לשבת...הוויא דופן לענין שבת" – קרא את דברי רבא ואת פירוש רש"י בד"ה "וכן לשבת" עד המילים "דבשאר שבתות לא משתרי".
מהו חידושו של רבא בדברים אלו?

2. "איתיביה אביי...ולא אמרינן מגו"

- א) צטט את כל הקטע הנ"ל.
- ב) ציין במרקר צהוב את הקטע הלקוח מדברי התנאים.
- ג) ציין במרקר וורוד את דברי אביי עצמו.
- ד) באר את פשט הבריתא. העזר ברש"י.

3. "מאי לאו..." – מה הבין אביי מבריתא זו?

4. "לא! יתירה שבת..." – במה שונה הבנת רבא את הבריתא מהבנת אביי?

5. "אי הכי...דהא את הוא דאמרת: 'סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי – כשר' "

(א) מי אמר למי?

(ב) מה כוונת אביי באמרו "סוכה דעלמא" ומהי הכוונה "סוכה דשבת"?

(ג) איזו קולא חלה בסוכה שבשבת?

(ד) מדוע מתקיימת קולא זו? (עיין רש"י בד"ה: "ואילו סוכה דשבת")

6. "ההוא לא אצטריכא ליה..."

(א) היכן מסתיימים דברים אלו של רבא?

(ב) רש"י בד"ה: "ההוא לא אצטריך ליה" אומר: "דמר ישא שמעין ליה" באר דבריו.

(ג) למי הכוונה ב"קילתא" ולמי הכוונה ב"חמירתא"?

7. למד את הסוגיא מ – "גופא" עד הנקודתיים וסכם בדבריך את מהלך הגמרא.

דף ז': – "ושחמתה מרובה מצלתה..." עד "...שאין לה זויות"

הקדמה – בסוגיין שני נושאים מרכזיים:

1. דין חמתה מרובה מצלתה.
2. ריכוז דעות התנאים הסבורים כי סוכה צריכה להיות "דירת קבע".

חלק א' – ביאורי מילים

- משמיה –
- מאי טעמא (=מ"ט) –
- אלמא –
- בעינן –
- פורתא –
- מחזי –

חלק ב' – שאלות

1. "ת"ר חמתה מחמת סיכוך..."
 - א) סכם את מחלוקת התנאים המובאת בבריתא זו.
 - ב) מהן שתי המילים החותמות בריתא זו?
 - ג) האם ר' יאשיה מחמיר או מקל? נמק.

2. "אמר רב יימר בר שלמיה"
 - א) האם הוא אמורא או תנא?
 - ב) מבלי להיכנס לתוכן דבריו, מה באים דבריו להוסיף לסוגיא?
 - ג) הסבר את מחלוקת רבנן – ר' יאשיה, לפי ביאורו של רב יימר.

3. "אמר אביי..." – השלם את הטבלה הבאה המסכמת את דבריו של אביי.

התנא	דברי התנא

4. מיהו "אחרים" המוזכר בדברי אביי? מדוע מעלימים מאיתנו את שמו האמיתי? מה ארע ש"זכה" לשם / כינוי זה? ... כל זאת ועוד בעז"ה בשיעור...

חליכם לאוריתא!!!

נספח לשיעור

תלמוד בבלי מסכת הוריות דף יג עמוד ב

ת"ר: כשהנשיא נכנס, כל העם עומדים, ואין יושבים עד שאומר להם: שבו; כשאב"ד נכנס, עושים לו שורה אחת מכאן ושורה אחת מכאן עד שישב במקומו; כשחכם נכנס, אחד עומד ואחד יושב עד שישב במקומו. בני חכמים ותלמידי חכמים, בזמן שרבים צריכים להם - מפסיעין על ראשי העם, יצא לצורך - יכנס וישב במקומו...

א"ר יוחנן: בימי רשב"ג נישנית משנה זו, רבן שמעון בן גמליאל נשיא, רבי מאיר חכם, רבי נתן אב"ד, כי הוה רשב"ג התם הוה קיימי כולי עלמא מקמיה, כי הוה עיילי רבי מאיר ורבי נתן הוה קיימי כולי עלמא מקמיהו, אמר רשב"ג: לא בעו למיהווי היכרא בין דיילי לדידהו? תקין הא מתניתא. ההוא יומא לא הוה רבי מאיר ורבי נתן התם, למחר כי אתו, חזו דלא קמו מקמיהו כדרגילא מילתא, אמרי: מאי האי? אמרו להו: הכי תקין רשב"ג. אמר ליה ר"מ לרבי נתן: אנא חכם ואת אב"ד, נתקין מילתא כי לדידן. מאי נעביד ליה? נימא ליה: גלי עוקצים, דלית ליה, וכיון דלא גמר, נימא ליה: +תהלים קו+ מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו, למי נאה למלל גבורות ה'? מי שיכול להשמיע כל תהלותיו, נעבריה, והוי אנא אב"ד ואת נשיא. שמעינהו רבי יעקב בן קרשי, אמר: דלמא חס ושלום אתיא מלתא לידי כיסופא, אזל יתיב אחורי עיליתיה דרשב"ג, פשט, גרס ותנא, גרס ותנא. אמר: מאי דקמא? דלמא חס ושלום איכא בי מדרשא מידי, יהב דעתיה וגרסה. למחר אמרו ליה: ניתי מר וניתני בעוקצין, פתח ואמר. בתר דאוקים, אמר להו: אי לא גמירנא כסיפיתנן, פקיד ואפקינהו מבי מדרשא. הוה כתבי קושייתא [בפתקא] ושדו התם, דהוה מיפריק מיפריק, דלא הוה מיפריק כתבי פירוקי ושדו. אמר להו רבי יוסי: תורה מבחוץ ואנו מבפנים? אמר להו רבן [שמעון בן] גמליאל: ניעיילינהו, מיהו ניקנסינהו דלא נימרו שמעתא משמיהו. אסיקו לרבי מאיר אחרים, ולר' נתן - יש אומרים.

דף ט': – "העושה סוכתו תחת האילן"

חלק א' – באורי מילים

- קא משמע לן –
- דומיא –
- למימרא –
- מהו דתימא –
- היכא –
- נמי –
- שמע מינה –

חלק ב' – שאלות

1. מהם שני הדינים המובאים במשנה?

2. "אמר רבא"

- (א) קרא את דברי רבא. היכן, לדעתך, מסתיימים דבריו. נמק.
- (ב) מהי טענתו של רבא?
- (ג) רבא מחזק את טענתו מדיוק בלשון המשנה. הסבר דיוקו.

3. "וכי חמתו מרובה מצלתו..."

- (א) קטע זה מהווה שאלה. על מי או על מה שואלים?
- (ב) הסבר את השאלה.
- (ג) מהי תשובת רב פפא? כיצד דבריו מיישבים את השאלה? (העזר ברש"י)

4. "אי בשחבטן..."

(א) רב פפא טוען כי "חבתן" זהו הפתרון שמכשיר את ענפי האילן אולם הגמרא

תמחה על כך – "מאי למימרא?!" – באר תמיהה זו.

(ב) "מהו דתימא..." מגדיר את החידוש. מהו אם כן החידוש?

5. "הא נמי תנינא..."

(א) הגמרא טוענת כי חידוש זה (הנ"ל בשאלה 4 ב') כבר נאמר במקום אחר. פרט

כיצד ומה לומדים ממקור זה.

(ב) "בשורה התחתונה" – מה חידושה של משנתנו לאור הסוגיא ודברי רב פפא?

דף ט.ו' – "סוכה ישנה"

הקדמה – בסוגיא האחרונה עסקנו ב"סוכות ישנות" היינו סוכות העשויות קודם לחג או שלא לשם החג. משנתנו מציגה מחלוקת בין ב"ש לב"ה בענין זה, הגמרא דנה ביסוד מחלוקת זו.

חלק א' – באורי מילים

- מאי טעמא –
- בעינן –
- מיבעי ליה –
- נמי –
- להכי –
- אין הכי נמי – (התייחס גם למשמעות ביטוי זה)
- לית –
- קמיה –
- שאני –
- התם –
- הכא –

חלק ב' – שאלות

1. משנה: "סוכה ישנה..."

(א) מהי פשט מחלוקת ב"ש – ב"ה?

(ב) כיצד מגדירה המשנה "סוכה ישנה"?

(ג) מהי הסברא לחלק בין לפני ואחרי שלושים יום לחג אליבא דב"ש? ענה עפ"י

רש"י ד"ה: "בית שמאי פוסלין"

(ד) מדוע ב"ה אינן מחלקים בין לפני ואחרי שלושים לחג? ענה עפ"י רש"י ד"ה: "ובית

הלל מכשירין"

2. "מאי טעמא דבית שמאי..."

- (א) היכן מסתיימת השאלה בקטע הנ"ל והיכן מסתיימת התשובה לשאלה?
 - (ב) באר את שאלת הגמרא.
 - (ג) מהי תשובת הגמרא?
-
-

3. "ובית הלל, ההוא מיבעי ליה..."

- (א) נסה להגדיר – מה ענינו של קטע זה במהלך הסוגיא?
 - (ב) מה למדו ב"ה מהפס'?
 - (ג) נראה כי ר' יהודה בן בתירא למד סוכה בהיקש מקורבן חגיגה, שעל שניהם חל שם שמים. האם ב"ש מסכימים ללימוד זה? הוכח דבריך מתוך הסוגיא.
-
-

4. "אלא מאי טעמייהו דב"ש..."

- (א) מדוע הגמרא חוזרת לשאלה זו, הלא כבר נשאלה בתחילת הסוגיא!?
 - (ב) מהי תשובת הגמרא לשאלה זו?
-
-

5. "ובית הלל ההוא מיבעי ליה..."

- (א) למה מתייחסת המילה "ההוא" בציטוט זה?
 - (ב) מהו הדין שב"ה למדו מהפסוק בדברים?
 - (ג) האם ב"ש מסכימים לדין זה של ב"ה?
-
-

6. "ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב"

- (א) מהו סימן הפיסוק שהיית כותב בסוף ציטוט זה?
 - (ב) מה משמע מדברי רב יהודה אמר רב?
 - (ג) למעשה – האם ב"ה מקבלים, עקרונית, את דברי רב יהודה בשם רב?
 - (ד) למסקנה – מהי ההבחנה בין ציצית לסוכה?
-
-
-
-

דף ט.ו' – "סוכה ישנה" (המשך)

הקדמה – שיעורנו יעסוק בהמשך הסוגיא בדף ט.ו'. אגב העיסוק בפשט הסוגיא עולים לדיון שני נושאים משמעותיים ומרכזיים בעולם התורה והמצוות:

א – הצורך בעשיה ל"שם מצוה".

ב – מצוה הבאה בעבירה.

דף זה מהווה נספח והרחבה לנושא הראשון, למעשה אין כאן עיקר עניינו, אלא במקומות אחרים בש"ס. אולם "השתא דאתינא להכי נימא בה מילתא..."

שולחן ערוך אורח חיים סימן ס

ד) י"א שאין מצות צריכות כוונה, וי"א שצריכות כוונה לצאת בעשיית אותה מצוה, וכן הלכה.

ה) הקורא את שמע ולא כוון לבו בפסוק ראשון שהוא שמע ישראל, לא יצא ידי חובתו. והשאר, אם לא כוון לבו אפילו היה קורא בתורה, או מגיה הפרשיות האלו בעונת קריאת שמע, יצא, והוא שכוון לבו בפסוק ראשון.

מגן אברהם אורח חיים סימן ס

וכן הלכה – ודוקא במצות דאורייתא אבל מצות דרבנן א"צ כוונה

1 שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא - יו"ד סימן צג

ועל הרביעית אשר שאל בנוסח לשם יחוד אשר חדשים מקרוב נתפשט ונדפס בסידורים הנה בזה אני משיב עד שאתה שואלני נוסח אמירתו יותר ראוי לשאול אם נאמר כי טוב באמירתו. ולדעתי זה רעה חולה בדורנו ועל הדורות שלפני זמננו שלא ידעו מנוסח זה ולא אמרוהו והיה /והיו/ עמלים כל ימיהם בתורה ובמצות הכל ע"פ התורה וע"פ הפוסקים אשר דבריהם נובעים ממקור מים חיים ים התלמוד עליהם נאמר תומת ישרים תנחם והם הם אשר עשו פרי למעלה וגדול מעל שמים חסדם. אבל בדורנו הזה כי עזבו את תורת ה' ומקור מים חיים שני התלמודים בבלי וירושלמי לחצוב להם בורות נשברים ומתנשאים ברום לבבם כל אחד אומר אנכי הרואה ולי נפתחו שערי שמים ובעבורי העולם מתקיים אלו הם מחריבי הדור. ועל הדור היתום הזה אני אומר ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם וחסידיים יכשלו בס. והרבה היה לי לדבר מזה אבל כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע וה' ירחם עלינו... ודי שעושה המצוה לשם מצוה:

נודע ביהודה

רבי יחזקאל בן יהודה לנדא, הוא בעל הנודע ביהודה, נולד בשנת ה"א תע"ג (1713) בפולין, שם למד ואף כיהן ברבנות. בשנת ה"א תקט"ו (1755) נקרא לשמש רב לקהילת פראג ולכל קהילות בוהמיה. ישיבתו בפראג היתה למרכז תורה גדול, ומכל קצות אירופה פנו אליו בשאלות הלכה. תשובותיו הרבות פורסמו בספרו נודע ביהודה (שני חלקים), וחידושיו לש"ס - בספר צל"ח (ציון לנפש חיה). חשיבות רבה נודעה אף לפירושו דגול מרבה לשלחן ערוך. בנו, צאצאו ותלמידו נשאו משרות רבנות חשובות ברחבי אירופה. הוא נפטר בשנת ה"א תקנ"ג (1793).

ומ"ש מעלתו שטוב להיות הקשר אמיץ בדיבור ומחשבה ומעשה. הנה אנשי כנה"ג הם תיקנו לנו תפלות וברכות וליכא מידי דלא רמיזא בנוסח התפלה והברכה וברכה הוא התעוררות הדיבור ומחשבה וכל מצוה שיש ברכה לפנייה א"צ לומר שום דבר לפנייה רק הברכה. וכל דבר שאין ברכה לפנייה אני נוהג לומר בפי הנני עושה דבר זה לקיים מצות בוראי ובזה די וא"צ יותר. והכונה הוא רק פירוש המלות וכל התיקונים למעלה נעשים מאליהם ע"י מעשינו.

ש"ת תורה לשמה סימן תע

בענין אמירת לשם יחוד... תשובה מה שאומרים ליקבה"ו בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל זה נזכר בדברי רבינו האר"י זצ"ל האמתיים... וקודם שיעשה האדם איזו מצוה או צדקה יאמר לי יחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוון לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה עכ"ל ז"ל... והנה טעמם ונמוקם עמם מפני כי רשב"י ורבינו האר"י ע"ה הם קבלו כוונות של המצוות וסודם באמיתות וגילו אותם בעולם שניתן להם רשות לגלות מה שלא ניתן לצדיקים אחרים זולתם ואע"פ שהיו יותר ראשונים מהם ודבריהם נתנו להכתב בספר באתגליא לכן אנו שאין אנו משיגים הכוונות וסודות של התפלה והמצוות באמיתות ואע"פ שאנו קורין בדבריהם לכן אנו אומרים שאנו מכוונים לדעתם פירוש כפי מה שקבלו הם באמיתות שיהיה נחשב לנו כאלו גם אנחנו מכוונים הכוונות הראויות אשר קבלו הם ודע כי עי"ז שאנו מזכירים שמותם על כל דבר שבקדושה אשר נעשה ואשר נלמוד בזה יתעורר זכותם וימשך לנו כח מן הכוונות והסודות אשר קבלו ואשר היו מכוונים בכל מצוה ותפלה ועסק התורה.

ש"ת דברי יציב חלק או"ח סימן סה ד"ה א) כבוד

² תורה לשמה

רבי יוסף חיים בן אליהו אל-חכם (מהרי"ח) נולד בבגדד בשנת ה"א תקצ"ה (1835?) ורבו המובהק היה ר' עבדאללה סומך. הוא לא כיהן ברבנות העיר, אלא היה דרשן גדול, ולדרשותיו נאספו אלפים. הוא חיבר עשרות ספרים בכל שטחי התורה, כאשר עיקר פרסומו בא לו מחיבוריו בקבלה ובהלכה. ספרו בן איש חי מהווה מעין קיצור שלחן ערוך, כולל דברי קבלה, הלכה ומנהג, והוא נפוץ מאוד בשימוש אצל עדות המזרח עד היום. נוסח התפילה הספרדית הנמצא בשימוש כיום אצל עדות המזרח בא ממנו, ובו הוא הכניס גורמים קבליים מתורת האר"י לתוך התפילה. בספר תשובותיו, רב פעלים, מתגלה המהרי"ח כפוסק גדול, אשר השיב לבני עירו וארצו, ואף לקהילות בכל המזרח הרחוק - הודו, סינגפור, צילון, קורדיסטן ועוד ועוד, וחומר הסטורי רב יש בספריו על ההווי בקהילות הללו. הוא ביקר בארץ ישראל והתקבל בכבוד רב ע"י הרבנים והחכמים בארץ. ר' יוסף חיים נפטר בשנת ה"א תרס"ט (1909).

³ דברי יציב

ר' יקותיאל יהודה הלברשטם נולד בשנת תרס"ד [1904] בגליציה ונפטר בקרית צאנז שבנתניה בתשנ"ה [1995]. היה נצר למשפחת רבנים מצאנז ר' חיים מצאנז. לפני השואה הספיק לשמש זמן קצר כאדמו"ר בעיר קלויזנבורג [קלוז'] שבטרנסילבניה. בזמן השואה גורש למחנות ריכוז עם משפחתו וקהילתו, ובהם הושמדו רוב אנשי קהילתו בתוכם אשתו ואחד עשר ילדיו, אך הוא שרד. התנהגותו במחנות היוותה דוגמא ומופת לשמירת צלם האלוקים שבאדם, כשהוא מסייע בכל כוחותיו בגוף וברוח ליהודים שהיו עימו. לאחר השואה עזר לשקם את שארית הפליטה, ולהחזיר את היהדות, שמירת המצוות ולימוד התורה למחנות הפליטים שהוקמו בגרמניה. לאחר זמן הגיע לארה"ב, והצליח לשקם את חסידות צאנז-קלויזנבורג בניו-יורק. אח"כ עלה ארצה, והקים את קרית צאנז בנתניה על מוסדותיה הרבים, ובתוכם המרכז הרפואי 'לניאדו' שפועל על פי הנחיותיו. במשך כל השנים האלו פעל רבות לקימום עולם התורה שחבר בשואה, ובין השאר הקים את 'מפעל הש"ס' והשתתף בהקמת מוסדות תורה וחסד בכל רחבי העולם, תוך כדי שהוא מנהיג את חסידי צאנז בארץ ובחו"ל, משיב תשובות בהלכה לכל קצווי העולם, ועוד. לאחר פטירתו החלו לכנס את תשובותיו, ביניהם מעטות ששרדו מכתביו הרבים שאבדו בשואה. בשנת תשנ"ו (1996) יצאו לאור החלקים הראשונים של תשובותיו 'דברי יציב' על או"ח בשני חלקים, ובתשנ"ח (1998) יצאו לאור שני חלקים על י"ד. בתשנ"ט (1999) יצא לאור הכרך החמישי על אבן העזר, ובתשס"א (2001) הכרך השישי על חו"מ וענייני מקדש וקודשיו. ששת הכרכים האלו הוכנסו למאגר. חלקים נוספים של ש"ת דברי יציב נמצאים בהכנה.

... וכדאי להזכיר דבר חידוש ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע, ששמע מפ"ק של אא"ז
בעל ד"ח זי"ע שאמר, שהצדק עם הנוב"י לגבי אמירת לשם יחוד לההמון שלא באו
לסודן של דברים... והם ענינים גבוהים ונסגבים והכל רמזים דקים.

דף י' – י': "פירס עליה סדין" – "שלוחי מצוה אנן ופטורין מן הסוכה"

הקדמה – סוגיתנו תדון במקרים בהם ישנה חציצה בין הסכך לבין הנמצא בתוך הסוכה. באילו מקרים יחשב הדבר לחציצה ובאלו לא.

חלק א' – באורי מילים

- מ"ד (=מהו דתימא) –
- והאי –
- אורחא דמילתא –
- קמ"ל –
- לימא –
- דלמא –
- מטללתא –
- חזו –
- קאמינא לך –

חלק ב' – שאלות

1. למד את המשנה ואת רש"י על המשנה.
 - (א) לפי פשט המשנה מתי סדין יפסול את הסוכה ומתי לא יפסול?
 - (ב) מה ההבדל המציאותי בין "קינוף" לבין "נקליטי מיטה"?
 - (ג) מדוע, לפי המבואר ברש"י, בפירס על גבי "קינוף" פסולה וב"נקליטים" כשרה?

2. "אמר רב חסדא: לא שנו אלא לנאותה..."
 - (א) באר את חילוקו של רב חסדא בין "נשר" לבין "לנאותה".
 - (ב) עיין ברש"י "אבל לנאותה" – מהן שתי האפשרויות לבאר את פסול "מפני הנשר"?

3. "מהו דתימא...קא משמע לן".

משפט זה מבטא: (הקף בעיגול את התשובה הנכונה)

קושיא / תירוצ / הווה אמינא ומסקנה / דיון / ראייה / פרכה.

4. "לימא מסייע ליה..."

(א) היכן מסתיים נסיון סיוע זה?

(ב) למה או למי הוא מסייע וכיצד מסייע?

5. "דלמא מן הצד" – מה משמעות משפט קצר זה?

6. "אתמר נויי סוכה אין ממעטין בסוכה..."

(א) באר משפט הנ"ל.

(ב) האם רב אשי חולק עליו או מוסיף עליו? פרט.

7. "מנימין עבדיה דרב אשי..."

(א) מה עשה עבדו של רב אשי?

(ב) מה אמר לו רב אשי ומה היתה טענת העבד כנגד?

(ג) באיזו תובנה מסתיים סיפור זה?

8. "אתמר נויי סוכה..."

(א) מהי מחלוקת רב נחמן – רב חסדא ורבה בר רב הונא?

(ב) מהו המקרה שארע לרב חסדא ולרבה בר רב הונא בבית ראש הגולה?

(ג) מה חשב רב נחמן על מקרה זה ומה ענו כנגדו רב חסדא ורבה בר רב הונא?

דף יא': – יב.' "זה הכלל כל דבר שגידולו..." – "ועץ עבות ללולב"

הקדמה – בקטע זה הגמרא דנה במקור לכלל שתבעה במשנה.

חלק א' – באורי מילים

- מה"מ (=מינה הני מילי) –
- איכא –
- למימר –
- כי אתא –
- נמי –
- שדא ביה נרגא –

חלק ב' – שאלות

1. מהי שאלתה הראשונה של הסוגיא?

2. "אמר ריש לקיש אמר קרא"

(א) קטע זה מהווה תשובה לשאלה הנ"ל. מהי תשובתו?

(ב) מדוע תשובה זו נוחה דווקא למאן דאמר "ענני כבוד" היו הסוכות?

(ג) מה עונה הגמרא לאלה החולקים (רבי עקיבא) וסבורים כי סוכות ממש עשה להם?

3. "כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן..."

(א) מה למד ר' יוחנן מהפסוק בויקרא כג'?

(ב) מהו הקושי ביחס לסוכה מקורבן חגיגה?

(ג) מה למדו מ"גורנך ויקבך"?

4. מהי שאלת ר' ירמיה ומה תגובת ר' זירא לשאלה זו?

דף יד'. – יד': משנה " מסכנין בנסרים... "

ביאורי מילים

- אית –
- ליה –
- לית –
- נינהו –
- הכי –
- פליגי –
- נפקי –
- אמאי –
- סיפא –
- אתאן –
- תא שמע –

שאלות

1. מהי מחלוקת ר' יהודה – ר' מאיר בפשט המשנה?

2. "אמר רב... בעלמא נינהו (הציטוט הראשון)" – קטע זה שבגמרא מתייחס למחלוקת

אמוראים (רב ושמאל) בהבנת מחלוקת התנאים (ר' יהודה – ר' מאיר).

(א) כיצד הבין רב את מחלוקת ר"י – ר"מ?

(ב) מהי הבנת שמאל את מחלוקת התנאים? שים לב לקושי העולה בפשט דברי שמאל.

3. "אמר רב פפא..." – בסעיף ב' בש' 2 רמזתי על כך שדברי שמאל טעונים בירור.

(א) מהו הקושי העולה בדברי שמאל?

(ב) כיצד מיישב רב פפא קושי זה?

דף יד' – יד': "אמר רב מחלוקת בנסרים..."

1. "תנן נתן עליה נסר..."

- (א) ציטוט זה מובא בגמרא בתור ראיה להסבר שמואל. באר כיצד מהווה ראיה לדידו?
 (ב) מהי השאלה העולה מקטע זה לדעת רב?
 (ג) "סיפא אתאן לר' מאיר" – מה אומר לנו משפט זה?

2. "תא שמע שני סדינין מצטרפין..."

- (א) לאיזו דעה מהווה קטע ראיה בהווה אמינה?
 (ב) מדוע אינו מסתדר, בהווה אמינה, לדיעה השניה?
 (ג) כיצד מתיישב גם עם הדיעה השניה?

3. "לישנא אחרינא..." עד "אמר רבי יהודה אין מצטרפין"

- (א) מהי השאלה על רב?
 (ב) כיצד מיישבים שאלה זו?

4. הגמרא מביאה ברייתא כראיה לכל אחת מן הדיעות.

- (א) מהי הראיה לרב?
 (ב) מהי הראיה לשמואל?

דף טו. 'תקרה שאין עליה מעזיבה...'

5. קרא את דברי המשנה וענה:

- (א) ר' יהודה מציג את מחלוקת ב"ש – ב"ה. סכס דבריו.
 (ב) האם – בפשט המשנה – ר' מאיר חולק על דעות אלו או מכריע כאחת מהן? פרט.

6. עיין בפירוש רש"י לכל המשנה (למעט הד"ה האחרון) וענה על השאלות הבאות:

- (א) מהי "מעזיבה"?
 (ב) מה פירוש "מפקפק"?
 (ג) איזו בעיה בא, הפקפוק או הנטילה, לפתור, לדעת ב"ה?

7. למד את הסוגיא מהמ"ל: "בשלמא...": עד: "בנוטל אחת מבינתים סגי" וענה:

- (א) הגמרא טוענת "בשלמא" לדעת ב"ה. ז"א שדעת ב"ה מובנת לה ואין צורך בביאור נוסף. מדוע דעתם, של ב"ה, ברורה?
 (ב) מדוע דעת ב"ש אינה מובנת?

8. עיין מהמ"ל: "לעולם משום...": עד: "אי לא לא" – לפי הבנת הגמרא – מהי דעת ב"ש

ביחס לפקפוק ונטילה? (העזר ברש"י "והכי קאמרי וכו'")

9. "אי הכי וכו' " – מהי שאלת הגמרא? והיכן מסתיימת?

10. "מאי קמ"ל?"

(א) איזו שאלה מטרידה את הגמרא?

(ב) היכן מסתיימת השאלה (על כל מרכיביה)?

11. צטט את תשובת הגמרא בשלב הראשוני! (אפילו מבלי שהבנת את עומק התשובה)

12. הגמרא מקבלת תשובה זו דווקא להבנת ר' יוחנן אולם לרב יהודה בשם רב אינה

מקבלת תשובה זו. מדוע?

13. לפי רב יהודה בשם רב – מדוע חוזרת המשנה זו על עקרון המחלוקת (ר' יהודה – ר'

מאיר) המופיע כבר במשנה הקודמת(ד.י.)?

14. סוף הסוגיא מנסה להבהיר כי גם לדעת שמואל ניתן להבין את הצורך בשתי

המשניות. מהו ההסבר לדעת שמואל?

דף טו': - טז'. "או בארוכות המטה" עד המשנה

בטרם תענה על השאלות דלקמן מומלץ לעבור על הסוגיא מעבר ראשוני (גם אם לא תבין כל מילה ומהלך) ורק לאחר מיכן חזור לדף השאלות וענה.
 סוגיית "או בארוכות המטה" אין שאלות בדף.
 השאלות מייחסות לסוגיית "החומט בגדיע" שבדף מז'.
 בהצלחה!

1. "אמר רב הונא..."

- (א) באר את הביטוי **העקרוני** "לא שנו אלא...".
 (ב) האם רב הונא חולק על המשנה או מבארה? פרט.

2. "תניא נמי הכי..."

- (א) מה מטרתה **העקרונית** של פתיחה זו (לאו דווקא בסוגיתנו)?
 (ב) באר את הדרך בה הגמרא מאששת את דברי רב הונא.

3. "איכא דרמי ליה מירמא..." הגמרא מציגה דרך אחרת של השתלשלות הסוגיא. מהי?

4. "חלל טפח במשך שבעה"

- (א) באר את המציאות המדוברת.
 (ב) עיין רש"י בד"ה "אבל אם יש שם כו" – מדוע במקרה זה הסוכה כשרה?

מבחן – מסכת סוכה**דפים ב' – ג'**

תלמיד יקר, המבחן לפניך מהווה אינדקציה זעירה ליכולתך ולהבנתך את מבנה דף הגמרא, השפה והמטודה בה נוקטת הגמרא. במבחן שני חלקים:

1. ביאורי מילים.
2. הבנת הנקרא בפשט וברש"י.

שנזכה להידבק בתורתנו הקדושה אכיה"ר.
גמר חתימה טובה!

חלק א' – בחר עשר מהמילים שלפניך ותרגמן (20 נקודות)

1. התם –
2. איבעית אימא –
3. ליכא –
4. הכי נמי –
5. הכא –
6. איכא –
7. קמיפלגי –
8. איהי –
9. הכי –
10. יתבה –
11. אית –
12. יתבה –

חלק ב' – הבנת הנקרא – פשט וסיכום (80 נקודות)

1. ב.ב' – "תנן התם מבוי שהוא גבוה..."

(א) ציין את שלוש המילים החותמות את שאלת הגמרא.

(ב) מהי שאלת הגמרא?

(ג) כמה תשובות עונה הגמרא לשאלה זו? נמק תשובתך.

2. ב.ב' – "מנא הני מילי..."

(א) איזה סימן פיסוק היית כותב בסוף משפט זה?

(ב) היכן, לדעתך, מסתיימת ההתייחסות למשפט זה? נמק.

(ג) פרט את אחת הדעות המתייחסות למשפט זה.

3. ב.ב' – "כולהו כרבה לא אמרי..."

(א) היכן מסתיים קטע זה?

(ב) מיהם שני האמוראים שאינם מסכימים עם ר' זירא, ומדוע אין הם מסכימים עמו?

(ג) מה היתה קושיית אביי על רבא?

4. ב' – "כמאן אזלא הא דאמר..."

- (א) שלושת אמוראים דלקמן מתייחסים למחלוקת _____
(ב) מהי דעת כל אחד מהם?
(ג) מדוע דעת רב הונא מסתדרת עם דברי ר' זירא?

5. ג' – מהי מחלוקת ב"ש – ב"ה בדף?

6. ג' – "מאן תנא להא..."

- (א) מה מנסה הגמרא לברר?
(ב) מהי ההווה אמינה לפתרון ומה הפתרון הסופי לשאלה זו?

מבחן – מסכת סוכה**דפים ג' – ז'**

תלמידים אהובים ויקרים, מבחן זה: ההתכוננות אליו וביצועו מעוררים התרגשות רבה של זכות גדולה לעסוק בתורת אמת מתוך נחת, הרווחה ושמחה. הלמידה היומיומית מלטשת ומחדדת את הבנתנו והתקדמותנו – גם אם לא תמיד רואים זאת – לאורך זמן ניכר הדבר יהי רצון שתזכו לעשות רצונו ית' לאורך ימים אכי"ר.

חלק א' – בחר חמש מהמילים שלפניך ותרגמן (10 נקודות)

- 13. אית –
- 14. אימא –
- 15. ליכא –
- 16. הכי נמי –
- 17. הכא –
- 18. תיובתא –
- 19. קא משמע לן –

חלק ב' – פשט וסיכום – ענה על שש מתוך השאלות הבאות (90 נקודות)

1. ד': – "הייתה גבוהה למעלה מעשרים אמה ובנה בה איצטבא..."

א. מה דין הסוכה כשבונה את האיצטבא מן מצד? פרט.

ב. באר את שאלת הגמרא מ"בית שנפחת..."

ג. העתק את תשובת הגמרא ובארה.

2. ד': – "ת"ר נעץ ארבעה קונדסין וסיכך על גבן.."

א. מהו הסברו של רב הונא למחלוקת רבי יעקב וחכמים.

ב. כיצד מסביר רב נחמן את המחלוקת?

ג. מהי ההתלבטות לגבי דבריו של רב נחמן וכיצד מכריעה הגמרא את הספק.

ד. "מיתבי..." הסבר את הקושיא על רב הונא.

3. ד': – ו': "ושאינה גבוהה עשרה טפחים..."

א. מהי השאלה המרכזית בה דנה הגמרא בסוגיא זו?

ב. מהן שלושת התשובות העקרוניות של הגמרא?

4. ה': – "אלא מבית עולמים גמר..."

א. פרט את הדרך בה ניתן ללמוד מ"בית עולמים".

ב. מדוע דרך זו אינה מסתדרת לר' יהודה?

5. ה' – ו' – "דאמר ר' חייא בר אשי אמר רב: שיעורין, חציצין ומחיצין..."

א. באר את השאלה: "שיעורין דאורייתא נינהו".

ב. מהי תשובת הגמרא לשאלה זו?

ג. מדוע דברים הנ"ל של ר' חייא בר אשי קשורים לסוגייתנו?

6. ו' – ז' – "ת"ר שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפח..."

א. מהי מחלוקת רבנן – ר' שמעון בבריתא?

ב. צטט את שאלת הגמרא הראשונה על הבריתא.

ג. כמה תשובות עונה הגמרא על הבריתא? דייק היטב!

7. ז' – "אמר רבא; ואינה ניתרת אלא בצורת הפתח, איכא דאמרי; וניתרת נמי בצורת

הפתח, איכא דאמרי; וצריכא נמי צורת הפתח."

א. באר את שלש האפשרויות.

ב. לפי איזה שיטה הולך רב כהנא למעשה?

מבחן – מסכת סוכה**דפים ט' – יב'**

תלמיד יקר,

מבחן זה מהווה חזרה וסיכום לעמל שהושקע בכיתתנו במשך התקופה החולפת יש בו מראה המעידה ומאירה לכולנו, לכם ולי על מצבנו ומקונו בלימוד הגמרא. יהי רצון שנזכה ללמוד וללמד מתורתנו ולהיות עושים רצון שמיים אכי"ר. במבחן שני חלקים:

3. ביאורי מילים.

4. הבנת הנקרא בפשט וברש"י.

ניתן להשתמש בגמרא "רגילה".

בהצלחה!!!

חלק א' – בחר עשר מהמילים שלפניך ותרגמן (10 נקודות)

1. קא משמע לן –
2. תנינא –
3. היכי דמי –
4. תרתי –
5. אתא –
6. שאני –
7. נמי –
8. איכא –
9. כולי עלמא –
10. אימא –
11. הכא –
12. מאי –

חלק ב' – שאלות, בחר שמונה מתוך השאלות הבאות (90 נקודות)

1. "אמר רבא לא שנו אלא באילן..."
(א) היכן מתסתימים דברי רבא?
(ב) למה מתייחסים דבריו?
(ג) באר דבריו.
2. "אמר רב פפא בשחבטן"
(א) על איזו שאלה עונה רב פפא בדבריו אלה?
(ב) באר את דברי רב פפא.
(ג) מה מוסיפה משנתנו (ט:) על המשנה בדף יא. ('הדלה עליה את הגפן...')?
3. ר' ירמיה מונה ארבעה מקרים של סוכה תחת הסוכה.
(א) תאר בקצרה את ארבעת המקרים.
(ב) פרט מדוע הדין של המקרה המופיע במשנתנו: "העליונה כשרה והתחתונה פסולה"?
4. הגמרא בדף י'. בשורה השישית טוענת "פשיטא!"
(א) ביחס למה טוענת הגמרא "פשיטא"?
(ב) מהי תשובת הגמרא לטענה זו? פרט את ההווה אמינה והמסקנה העולה בתשובה.
5. "כמה יהא בין סוכה לסוכה ותהא תחתונה פסולה?"
(א) ביחס למה מופנית שאלה זו? (העזר ברש"י ד"ה "וכמה יהא" ובד"ה "טפח")
(ב) כמה תשובות מובאות בגמרא ביחס לשאלה זו?
(ג) פרט אחת מהן.
6. "אמר רב חסדא לא שנו אלא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה"
(א) למה מתייחסים דברי רב חסדא?
(ב) באר את ה"פשיטא" של הגמרא ביחס לדברי רב חסדא.
(ג) כיצד דוחה הגמרא את ה"פשיטא"?
7. "אתמר נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה".
(א) מהי המחלוקת אודות מקרה זה?
(ב) מדוע סבר רב נחמן שחזרו בהם רב חסדא ורבה?
(ג) מה היה נימוקם להתנהגותם בסוכת ריש גלותא?

8. "אמר רב יהודה אמר שמואל: מותר לישן בכילה בסוכה אע"פ שיש לה גג והוא

שאינה גבוהה עשרה"

(א) הסבר היטב את הקושי מהבריתא של נקליטין וקינופות.

(ב) מהי תשובת הגמרא לקושיא זו?

9. "הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת...פסולה"

(א) מדוע "פסולה"?

(ב) מהן הדעות השונות בגמרא לפתרון פסול זה?

10. "מיתיבי תלאן ואחר כך פסק ראשי חוטין שלהן..."

(א) מה קשה מבריתא זו על רב?

(ב) מה הקושי על רב מ"ועוד תניא גבי סוכה..."?

(ג) מהי תשובת הגמרא לשתי קושיות אלו?